

DODATAK NATJEČAJA I UGOVORA:

KONZERVATORSKE SMJERNICE, POSEBNI UVJETI I SUGLASNOSTI RADI ZAŠTITE KULTURNIH DOBARA ZA ZGRADE KOJE SU POJEDINAČNO ZAŠTIĆENO KULTURNO DOBRO I/ILI KOJE SE NALAZE U KULTURNO POVIJESNIM CJELINAMA KOJE UŽIVAJU ZAŠTITU, A OBNAVLJAJU SE KONSTRUKCIJSKOM OBNOVOM ILI CJELOVITOM OBNOVOM ZGRADE

(1) Projekt obnove zgrade za cjelovitu obnovu koja je pojedinačno zaštićeno kulturno dobro ili koja se nalazi u povijesnoj urbanoj cjelini Grada Zagreba i kulturno-povijesnim cjelinama na području Sisačko-moslavačke i Karlovačke županije izrađuju ovlašteni inženjer građevinarstva koji ima najmanje pet godina radnog iskustva u projektiranju konstrukcija i ovlašteni arhitekt, od kojih barem jedan od njih ima dopuštenje ministarstva nadležnog za kulturu za obavljanje poslova zaštite i očuvanja kulturnih dobara, te ovlašteni inženjer strojarstva i ovlašteni inženjer elektrotehnike, ako za to postoji potreba.

(2) Projekt obnove izrađuje se u skladu s posebnim uvjetima koje po službenoj dužnosti utvrđuje nadležno tijelo u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara.

(3) Posebni uvjeti utvrđuju se elektroničkim putem primjenom elektroničkog programa e-Dozvola, po zahtjevu projektanta, koji se podnosi Ministarstvu te se uz zahtjev prilaže opis i grafički prikaz građevine koja je predmet obnove.

(4) Javnopravno tijelo dužno je utvrditi posebne uvjete ili postupak njihova utvrđivanja, rješenjem obustaviti te uvjete odnosno rješenje dostaviti Ministarstvu i projektantu u roku od 15 dana od dana primitka traženja od strane Ministarstva.

(5) Smatra se da posebnih uvjeta nema ako javnopravno tijelo u zakonskom roku Ministarstvu i projektantu ne dostavi posebne uvjete ili rješenje kojim se obustavlja postupak utvrđivanja posebnih uvjeta.

Konzervatorske smjernice za obnovu zgrada nakon potresa utvrđuju se u sklopu Programa mjera s ciljem usmjeravanja i olakšavanja izrade projektne dokumentacije za obnovu zgrada oštećenih u potresu. Ove smjernice donose se na temelju stručnih postavki konzervatorske podloge za Povijesnu urbanu cjelinu Grada Zagreb koja predstavlja sastavni dio Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba (Generalni urbanistički plan Grada Zagreba, Konzervatorska podloga, Opći i posebni uvjeti zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara, izmjena i dopuna 2015.) i pripadajućoj kategorizaciji građevnog fonda na području zaštićene Povijesne urbane cjeline Grad Zagreb razrađenoj u podlozi.

Projekt obnove konstrukcije zgrade izrađuje se u skladu s navedenim smjernicama.

Projektant projekta obnove konstrukcije zgrade dužan je izraditi ovaj projekt u skladu s konzervatorskim smjernicama i za isto odgovara.

Projekt obnove zgrade za cjelovitu obnovu izrađuje se u skladu s posebnim uvjetima koje po službenoj dužnosti utvrđuje nadležno javnopravno tijelo u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara. Posebni uvjeti za projekt cjelovite obnove utvrđuju se elektroničkim putem primjenom elektroničkog programa e-Dozvola, po zahtjevu projektanta, koji se podnosi Ministarstvu te se uz zahtjev prilaže opis i grafički prikaz građevine koja je predmet obnove, sukladno članku 19. Zakona.

Ukoliko su utvrđeni posebni uvjeti iz područja zaštite kulturnih dobara na projekt obnove zgrade za cjelovitu obnovu potrebno je ishoditi suglasnost tijela nadležnog za zaštitu i očuvanje

kulturnih dobara. Zahtjev za suglasnost na projekt cjelovite obnove zgrade podnosi se elektroničkim putem primjenom elektroničkog programa eDozvola, po zahtjevu projektanta, koji se podnosi Ministarstvu.

U postupku izdavanja suglasnosti na projekt obnove zgrade za cjelovitu obnovu se primjenjuje odredba članka 86. Zakona o gradnji, a javnopravno tijelo dužno je izdati suglasnost ili postupak njezina izdavanja rješenjem obustaviti te potvrdu, odnosno rješenje dostaviti Ministarstvu, projektantu i investitoru u roku od 15 dana od dana primitka zahtjeva.

Za kulturno-povijesne cjeline Sisačko-moslavačke i Karlovačke županije program cjelovite obnove na temelju popisa i procjene štete izrađuje ministarstvo nadležno za kulturu u suradnji s jedinicom lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugim nadležnim tijelima.

Ministarstvo kulture i medija će osigurati javni pristup na mrežne stranice Geoportala kulturnih dobara Republike Hrvatske, koji sadrži prostorne podatke o nepokretnim kulturnim dobrima u nadležnosti Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

S obzirom na vrednovanje i provedbu mjera zaštite zgrade se razvrstavaju prema slijedećim kategorijama:

Kategorija Z/A Povijesne građevine koje su pojedinačno zaštićena kulturna dobra i građevine za koje će se provesti postupak utvrđivanja svojstva pojedinačnoga kulturnog dobra.

Kategorija B0 Povijesne građevine visoke arhitektonske kvalitete i stupnja očuvanosti izvornih obilježja, a koje u bitnome određuju povijesnu fizionomiju i sliku, te ambijentalne karakteristike neposredne okoline i grada u cjelini.

Kategorija B1 Povijesne građevine određene arhitektonske kvalitete i stupnja očuvanosti izvornih obilježja; građevine koje utječu na povijesnu fizionomiju ili ambijentalnost predjela i interpolacije novijeg vremena koje su slijedile mjerilo i arhitektonsko-tipološke osobitosti pripadajuće sredine.

Kategorija B2 Povijesne građevine djelomičnog stupnja očuvanosti i izraženosti izvornih obilježja; građevine određenoga povijesnog sloja gradnje koje u određenoj mjeri upotpunjuju povijesnu fizionomiju prostora i tvore segmente specifične ambijentalnosti; građevine bez osobitih arhitektonskih vrijednosti.

Kategorija C Povijesne građevine kojima su bitno izmijenjena izvorna obilježja, bez osobitih su arhitektonsko graditeljskih obilježja i vrijednosti, kasnije gradnje i dogradnje, odnosno gradnja koja ne posjeduje ambijentalno ili funkcionalno značenje u povijesnoj strukturi kulturno-povijesne cjeline i koja nije formativna komponenta cjeline.

Kategorija D Izgradnja druge pol. 20. stoljeća i 21. st. čija arhitektonska obilježja ne predstavljaju sastavnicu svojstva kulturno-povijesne cjeline niti doprinose njenoj vrijednosti.

Smjernice za zgrade kategorije B0, B1 i B2

Ove smjernice obuhvaćaju zgrade koje su nositelji svojstava kulturno povijesne cjeline temeljem kojih je ona zaštićena a primarno se odnosi na zajedničke dijelove vanjštine i unutrašnjosti zgrade, sustav nosive konstrukcije te primjenu mjera energetske učinkovitosti.

Oštećene građevine izvedene su u vrijeme nedovoljnog znanja o potresnim djelovanjima i bez provedbe ikakvih proračuna i provjera na potres, tako da sve oštećene zgrade sadrže izvorne nedostatke i grube konceptualne greške. Pored konzervatorskih pravila, neophodno je udovoljiti i drugim temeljnim zahtjevima za građevinu kao što je mehanička otpornost i stabilnost (u dalnjem tekstu: MOS).

ZAJEDNIČKI DIJELOVI VANJŠTINE ZGRADA

Krovišta (konstruktivni elementi + pokrov)

Opće smjernice:

- kod zahvata obnove krovišta potrebno je očuvati karakteristična rješenja krovova: izvornost, tip, gabarit i oblikovanje, konstruktivne i oblikovne elemente, budući da su dio autentičnog arhitektonskog rješenja i mjerodavni kao peta fasada u karakterističnoj slici naselja;
- izvorna rješenja i tipove konstrukcije zadržati kad je to opravdano i moguće. U slučajevima vrlo velikih oštećenja koja nije moguće obnoviti u izvornom obliku popravkom ili zamjenom oštećenih elemenata, moguće je primijeniti i druga rješenja uz zadržavanje postojećeg gabarita;
- kod obnove vanjskih dijelova krova, posebnu pažnju potrebno je posvetiti rekonstrukciji i kvalitetnoj sanaciji i obnovi dekorativnih arhitektonskih elemenata i skulpturalnih kompozicija kao sastavnih dijelova krovnih istaka (timpanona, lučnih istaka, kupola, atika, tornjića, dekorativnih krovnih kućica s bogatom arhitektonskom plastikom u žbuci i limariji). Iste je potrebno obnoviti u pravilu, u istom materijalu (s potrebnim ojačanjima), na temelju očuvanih izvornih elemenata (deponiranih in situ ili na depou Grada), uz pomoć izvršenih 3D snimanja, arhivske dokumentacije, fotografija i dr. Statičko rješenje rekonstrukcije tih elemenata mora biti sastavni dio dokumentacije za obnovu građevine;
- nije dopuštena ugradnja graditeljskih elemenata i opreme koja nije u skladu s autentičnim elementima gradnje;
- na prostorima, potezima, ambijentima i karakterističnim povijesnim prospektima grada, kao i na zgradama koje svojim krovištem određuju sliku trga ili ulice, nisu dopušteni zahvati na krovištima kojima se bitno utječe na integritet povijesne strukture i mijenja izražajnost i izvornost krovne konstrukcije te kontinuitet krovnih kosina s karakterističnom vrstom pokrova (crijepom) ili drugom izvornim pokrovom, kao pete fasade grada.

Izvorna rješenja i tipove konstrukcije zadržati kad je to opravdano i moguće.

Ulična pročelja

Opće smjernice:

- kod zahvata obnove oštećenih zgrada koji utječu na pročelja zgrade, potrebno je predvidjeti cjelovitu obnovu pročelja na način da se očuvaju izvorne/povijesne graditeljske i oblikovne karakteristike pročelja zgrade (izvorni materijali, kad je to moguće s obzirom na kriterije konstrukcije, žbuka, sokl, profilacije, arhitektonska plastika, završne obrade, vrata, prozori, dekorativna bravarija (na balkonima i podrumskim prozorima) i dr. U tom slučaju tehnička dokumentacija treba sadržavati: snimak pročelja i prijedlog obnove, detaljni troškovnik svih građevinsko-obrtničkih, restauratorskih radova i konzervatorska istraživanja za obnovu pročelja);
- obavezna je provjera stanja balkonskih istaka koje nisu nužno statički ugrožena zbog potresa, već zbog dotrajalosti materijala (oštećenja nosive konstrukcije uslijed višegodišnjeg djelovanja vlage, korozija armature i nosivih čeličnih profila, propadanje betona). Ukoliko je stanje nezadovoljavajuće potrebno ih je uključiti u projekt sanacije konstrukcije.

- kod obnove pročelja nije dopuštena ugradnja graditeljskih elemenata i materijala koja nije u skladu s arhitektonskim obilježjima pročelja.

Izvorna rješenja zadržati kad je to opravdano i moguće.

Dvorišna i ostala pročelja

Opće smjernice:

- kod zahvata obnove oštećenih zgrada koje utječu na dvorišna i ostala pročelja zgrade na kojima postoje arhitektonsko stilski obilježja, potrebno je predvidjeti cijelovitu obnovu pročelja na način da se očuvaju izvorne/povijesne graditeljske i oblikovne karakteristike pročelja zgrade (izvorni materijali, kad je to moguće s obzirom na kriterije konstrukcije, žbuka, sokl, profilacije, arhitektonska plastika, završne obrade) uz mogućnost prilagodbe suvremenim potrebama. U tom slučaju tehnička dokumentacija treba sadržavati detaljni troškovnik svih građevinsko-obrtničkih i restauratorskih radova za obnovu pročelja;
- kod obnove pročelja nije dopuštena ugradnja graditeljskih elemenata i materijala koja nije u skladu s autentičnim elementima gradnje. Kod obnove dvorišnih pročelja ovisno o povijesnim i graditeljskim karakteristikama zgrade, odnosno kategorizaciji, postoji mogućnost zamjene zatečene stolarije, koja može odstupati od izvorne u materijalu i detalju, pod uvjetom da se ugradnja provede cijelovito na dvorišnim i ostalim pročeljima;
- obavezna je provjera stanja balkonskih istaka koje nisu nužno statički ugrožena zbog potresa, već zbog dotrajalosti materijala (oštećenja nosive konstrukcije uslijed višegodišnjeg djelovanja vlage, korozija armature i nosivih čeličnih profila, propadanje betona). Ukoliko je stanje nezadovoljavajuće potrebno ih je uključiti u projekt sanacije konstrukcije;
- eventualna energetska obnova zgrada provodi se u skladu sa smjernicama Ministarstva kulture i medija objavljenim na mrežnim stranicama:

<https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Preporuke%20za%20primjenu%20mjera%20energetske%20u%C4%8Dinkovitosti%20na%20graditeljskoj%20ba%C5%A1tini.pdf>

Izvorna rješenja zadržati kad je to opravdano i moguće.

Zabat

Opće smjernice:

- kod zahvata obnove oštećenih zabata moguća je obnova istovrsnim ili drugim materijalima.
- u slučaju primjene drugih materijala zabat je potrebno završno obraditi žbukanjem, uz rekonstrukciju i obnovu svih izvornih elemenata oblikovanja zabata.
- ovisno o mikrolokaciji same građevine (npr. Gornji grad) i njezinim stilskim obilježjima, обратити пажњу на специфичне архитектонске и грађевинске детаље на забату, нпр. krovnog vijenca ili pasice, rubnog završetka krova uz zabat s polaganjem crijeva u mort umjesto izvođenja »veter lajsni« i sl.)
- eventualna energetska obnova zabata, kao dio energetske obnove zgrade u cjelini provodi se u skladu sa smjernicama Ministarstva kulture i medija objavljenim na mrežnim stranicama:

<https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Preporuke%20za%20primjenu%20mjera%20energetske%20u%C4%8Dinkovitosti%20na%20graditeljskoj%20ba%C5%A1tini.pdf>

Dimnjaci

Opće smjernice:

- kod zahvata obnove dimnjaka potrebno je pridržavati se Konzervatorskih smjernica za sanaciju dimnjaka koje su objavljene na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija,

<https://min-kulture.gov.hr/konzervatorske-upute-za-sanaciju-dimnjaka-ostecenih-u-potresu-na-zgradama-unutar-povijesne-urbane-cjeline-grada-zagreba-19509/19509>

- skreće se pozornost na Tehnički propis za dimnjake u građevinama (»Narodne novine«, broj 3/07), kojim se propisuju zahtjevi za dimnjake.